

נספח: טקסטים

**לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
11281, "חצב ברק", אוגוסט 2017**

לפניך שלושה טקסטים.

קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1

מחוברים 24/7 – ילידים דיגיטליים*

מאת **תמר אלמוג**⁽¹⁾ ועוז אלמוג⁽²⁾

דור ה־Y הוא הדור הראשון שנולד לתוך עולם ממוחשב והתפתח איתו. מתחילת מהפכת המחשב האישי בשנות השמונים ילדי דור ה־Y היו החלוצים והמובילים בשימוש בכלים הדיגיטליים: מחשבים, אפליקציות (יישומונים), רשתות חברתיות כמו "פייסבוק" ו"יוטיוב" ושימושים סלולריים מגוונים. המחשב, ולאחר מכן הטלפון הנייד, השפיעו השפעה רבה על דרך החשיבה ועל סגנון החיים של בני דור ה־Y, אך השפיעו הרבה פחות על בני הדורות הקודמים, שכבר היו בוגרים בשעה שהחלו את דרכם בעולם המחשבים. השימוש המוגבר בכלים הדיגיטליים יצר פערי תרבות בין בני דור ה־Y לבין הוריהם והורי הוריהם. פערים אלה השפיעו גם על מערכות היחסים בינם לבין מוריהם, מפקדיהם ומעסיקיהם. הנה כי כן בשעה שצעירי דור ה־Y פיתחו מיומנויות מחשב מתקדמות, כגון התנסות מהירה בתוכנות חדשות והקלדה זריזה, הוריהם ומוריהם דשדשו מאחור, ובמקרים רבים פיתחו בהם תלות (בדומה לתלות של הורים מהגרים בילדיהם לצורכי תקשורת עם הסביבה). עם זאת, לאחר שהאינטרנט נעשה חלק מחיי היום־יום, הקשר בין ילדי דור ה־Y להוריהם דווקא התהדק: הרשת יצרה מוקד עניין משותף ואפשרה לילדים דיגיטליים לסייע להוריהם המתקשים.

השפעתה של המהפכה הדיגיטלית על הדי־אָן־אֵי התרבותי של דור ה־Y ניכרת לא רק בהחדרת חוויות דיגיטליות מעצבות, אלא גם בהעלמת חוויות מעצבות של דורות קודמים או בהחלשתן. ב־2010 פורסמה במגזין "טיים" רשימה של חוויות שחלפו מן העולם והילדים של מחר לא יזכו להכיר. ברשימה זו, בין השאר, שימוש בפריטים האלה: שעון יד, עט כדורי, מחברת, מצלמת פילם, טלפון שפופרת, אנציקלופדיות מודפסות, מפות דרכים, פֶּטְפוֹן. דור ה־Y הוא הדור הראשון שנפרד מחוויות היסוד האלה כאשר הוא עבר מן המכני לדיגיטלי ומן המקומי לגלובלי. עם השנים הצטרפו גם ההורים של בני דור ה־Y לחגיגה הדיגיטלית, וכל אחד מבני המשפחה הסתגר בבועה האלקטרונית הפרטית שלו. התופעה בלטה מאוד בישראל, שנסחפה גם היא בגל המחשוב.

גם בשימוש בטלפונים הניידים היו פערים גדולים בין הדורות. מרגע שנכנסו הטלפונים הניידים לחיינו כבר השתמשו הצעירים במגוון רחב של תוכנות שהותקנו בהם, ואילו הוריהם והורי הוריהם הסתפקו בדרך כלל בשיחות טלפון בלבד. הצרכנים הצעירים היו המשתמשים הראשונים, והם התמכרו למכשירים אלה מהר מאוד.

* מעובד על פי אלמוג, ת' ואלמוג, ע' (2016). מחוברים 24/7 – ילידים דיגיטליים. דור ה־Y – כאילו אין מחר. מודן, עמודים 170-176.

(1) תמר אלמוג היא מומחית ללמידה ולהדרכה של צעירים.

(2) עוז אלמוג הוא סוציולוג והיסטוריון של החברה הישראלית.

25 להתמכרות לשימוש בטלפון הנייד יש כמה תסמינים: מחסור קבוע במנוחה הנובע מן הצורך להתעדכן ולספק מידע כל יום, כל היום. אנשים במצב של גירוי תמידי נעשים אדישים, נטולי שמחת חיים ומותשים נפשית. הם נשאבים לתוך פטפטת בלתי נגמרת שמרוקנת אותם מאנרגייה. זהו פרדוקס⁽³⁾: המכשיר הדמוקרטי ביותר בתולדות המין האנושי שולל מאיתנו חירות בסיסית – החירות לשקט ולשלווה. כמו כן ההתמכרות למסרים קצרים ומהירים גורמת לצעירים גם להיות חסרי סבלנות

30 למסרים מורכבים. פחות ופחות אנשים רוצים ומסוגלים לאמת מידע, להעמיק במחשבה מאתגרת וליהנות ממנה.

מסך הטלפון הנייד מתחרה בקלות בגירויי הסביבה המקיפה את האדם כי הוא שולח זרם מתמיד של מסרים משוכללים. מכיוון שאפשר לשוחח עם קבוצה רחבה של שותפי רשת, השיחה פנים אל פנים נעשית משעממת. מכיוון שאפשר לצפות חנים באלפי תמונות מרהיבות ובסרטים מרתקים, הנוף

35 שסביבך נעשה מונוטוני ואיטי. מכיוון שאפשר לקבל אין-ספור עדכוני חדשות דרמטיים, טקסטים מצחיקים ופיסות רכילות עסיסית – החיים מחוץ למסך נראים דלים. עם הזמן החרדה משיעמום הולכת ומתגברת.

החיים הווירטואליים נוחים, והם מתחרים בקלות בחיים האמיתיים: לא צריך ללכת לדואר, לא צריך לקנות עיתון, אפילו לא צריך להזמין חברים לסלון הביתי. כולם ממילא שוכנים באותה ה"דירה" הווירטואלית. הנייד שביד מצמצם התניידות בזמן ובמרחב ומאפשר ניהול חיים עשירים בתנועת אצבע, אז בשביל מה לקום?

כאשר למסך יש עדיפות על החיים האמיתיים, גדלים אנשים אטומים, אנוכיים, חסרי נימוס וחסרי רגישות לסביבה. הצעירים של היום אינם מסוגלים לראות את העולם ולחוות אותו בלי מצלמה. כשמישהו משתף את חבריו במעשיו ומצלם להם את המנה במסעדה או רגע מסוים במסיבה, הוא לא

45 רק מתעד את הרגע המאושר, אלא למעשה הוא מגדיר אותו וחווה אותו אחרת. המשוב שהוא מקבל מאשרר את העונג, מעטר אותו בפרגונים (לא תמיד אמיתיים), מעצים את שבירת השגרה (עכשו אתה הנהנה, והם ממשיכים בחיי היום-יום), מנציח רגעים טובים, מותח את החוויה, ובעיקר תומך בהשקפת עולם, ולפיה ההנאות החומריות הן העיקר.

דור ה-Y פיתח תלות בזרם מתמיד של תגובות על מחשבות ורגשות. הסמרטפון נעשה לשלוחה של המוח, הפה, האוזניים והעיניים. יש בדפוס הזה גם יופי רב משום שהוא יוצר שיתופיות מדרגה חדשה, אולם המחיר הוא הקושי לחוות חוויה ספונטנית ובלתי אמצעית וכן פיתוח תלות בדעת הקבוצה ודחף

50 כפייתי להרשים.

האפליקציות הממוחשבות חוסכות מאמץ אינטלקטואלי. כבר אין צורך לזכור את לוח הכפל או מספרי טלפון, לדעת לאיית מילים נכון ולנווט ממקום למקום באמצעות מפה. כאשר אתה מתרגל שדברים נעשים עבורך (הצעירים הורגלו לכך מילדותם), אתה נעשה פסיבי יותר, ואולי גם פחות

55 אֶלְטְרוֹאִיסְט⁽⁴⁾, חרוץ ויצירתי.

דורות קודמים התאפיינו בדחף אידיאולוגי והישגי. אולם דומה כי לדור ה-Y אין דחף כזה, לכן אפשר לשער כי ממנו לא תבוא כל בְּשׁוֹרָה על מהפכה. האם התכונות של דור ה-Y ישתנו עם הזמן? מן הסתם כן. אולם הדעת נותנת שלא צפויים שינויים מרחיקי לכת.

(3) פרדוקס – סתירה פנימית

(4) אלטרואיסט – אדם המעדיף את תועלת הזולת על תועלתו שלו.

הזן החדש של הצעירים*

מאת **גדעון עפרת** (5)

תוכלו לאתר אותם בכל מקום – בבתי קפה, בדיסקוטקים, בבתי ספר, באוניברסיטאות, על שפת הים. רבים מהם שוכנים בתוך בתינו, יושבים מכורים מול מסכים וצגים בגדלים משתנים, מגודל כף יד ועד קיר. יצורים חדשים, "הומר־דיגיטלוס", זן בלתי מוכר. הם יצאו מתוכנו, אך הם חיה אחרת, זואולוגיה בלתי מסווגת.

5 לכאורה (לכאורה בלבד) הם נראים כמונו (בצעירותנו, כמובן), אך בינינו לבינם יש תהום, אשר שום פער דורות לא ישווה לה. הם מדברים אחרת, כותבים אחרת, חושבים אחרת, מתנהגים אחרת. האם הם תוצר של מהפכת המדיה? מהפכת המחשב? הגלובליזציה? שפתם דלה להפליא, עתירת שגיאות, לקונית וחסכנית כמידת האֵס־אֵס־אֵס. כתיבתם פרגמטית (6) וקצרה. את המכתב קברו זה מכבר, ומרחב כתיבתם אינו חורג ממרחב הדואר האלקטרוני. ה"טוויטר" כמו הומצא לצורכי נְכוּתם הלשונית, מפני שהוא מאלץ אותם לכתוב משפט קצרצר אחד, לא יותר. קריאה? ספרייתם היא תמצית הוויקיפדיה 10 האינטרנטית. ממנה הם דולים את עיקר הידע הכללי שלהם. לא, אל תבקשו למצוא בשפתם רובדי לשון, ריבוי משמעות, קונוטציות, מטפורות, רמיזות לספרות הקלסית או לספרות אחרת. הם המירו שפה מתרחבת בשפה מתקצרת.

לראשונה פגשתי ביצורים החדשים הללו בעודני מלמד באקדמיה. זה היה לקראת סוף המילניום. נדהמתי אז מ"איכות" ההתבטאות הלשונית הרדודה ומהיעדר האמביציה המחקרית, שהומרה בליקוט 15 הזמין, המעוכל וה"אינסטנט" מִבְּטָן האינטרנט הנדיב כל כך אך השטחי להחריד. נדהמתי מן הפסיביות של הדור הזה.

גם במשחקי המחשב שלהם – יותר ממה שיש בהם, חשוב מה שאין בהם: אין בהם כל אתגר אינטלקטואלי אלא רק זריזות אצבע. בה בעת מה שיש בהם הוא לא פחות מהתמכרות לאלימות 20 בְּדִיוֹנִית שאין דומה לה, ומעל לכול יש בהם הישאבות למציאות וירטואלית. אנו, שלמדנו לכבד את הצורך האנושי במשחק, שהיה הכנה לחיים ותשתית של תרבות, ניצבים לנוכח יצורים חדשים הניחנים בצורך עז לשחק משחקים שהם בבחינת הימנעות מן החיים וניווון התרבות.

טכניקות המזעור הדיגיטליות מאפשרות לצעירים סוג חדש של אושר, והוא אחיזת העולם כולו בכף יד. הטלפון הנייד שלהם יכול לקשרם דרך האינטרנט לכל מידע: הוא מבטיח להם התמצאות במרחב 25 באמצעות מיפוי ממוחשב וג'י־פִּי־אֵס (אפליקציות ניווט), הוא מספק להם בידור מוזיקלי ומשחקים, הוא משדר להם שידורים רדיופוניים, הוא מְמַקְּמָם בזמן (בהיותו שעון, שעון מעורר). המכשיר הקטן שבכף ידם הוא אפוא יְקוּם הַמְּחִיָּה שלהם, וממנו הם שואבים את ביטחונם העצמי.

נורמות המחויבות שלנו אינן מוכרות להם. הם דוחים חתונה, הולדת ילדים, אפילו התחייבות מקצועית. הם מותחים את נעוריהם כמעט עד גיל העמידה. עד אז הם מבלים חלק מזמנם – אם לא 30 במשחקי המחשב, אז בתקשורת אלקטרונית: בטלפון הנייד, ב"פייסבוק", באימייל, ב"סקייפ" ועוד.

* מעובד על פי עפרת, ג' (2011). הזן החדש. מתוך **המחסן של גדעון עפרת**. אוחר ב־23/3/2017.

(5) גדעון עפרת הוא מבקר אומנות ומומחה בתולדות האומנות, ובפרט אומנות ישראלית.

(6) פרגמטית – מעשית, שימושית, תכליתית

האידאולוגיות מהם והלאה. אל תחפשו אותם בהפגנות, חלילה וחס. רבים מהם אפוליטיים. הם אינם נושאים משקעים היסטוריים כמו מלחמת עולם, שואה. הם נולדו לחברת שפע א־היסטורית. את חובת העבודה הם פותרים בחלום "עשיית הבוחטה", קרי: מין הצלחה מהירה, בין הסטארט-אפ להשקעה בבורסה, למכירת רעיון וכדומה. רבים מהם מסתפקים בעבודות מזדמנות ולטווח קצר, כמו מלצרות.

35

מה חלקנו, ההורים, בפיתוחו של הזן החדש? אולי במפעל חיינו הגדול שיבשנו את מבנה הנפש של ילדינו: גידלנו אותם בהיתרים בלתי מוגבלים והטמענו בהם את האי-אמון שלנו בסמכויות. התוצאה: ילדינו גדלו בלי תודעת ההתעמתות עם אותוריטה⁽⁷⁾ – הם לא מרדו בנו (הם לכאורה חברינו), והם אינם מורדים במנהיגים.

איני מקנא בדור הזה. לרגעים אני משתוקק לחבקו חיבוק של נחמה אבהית, ולא אחת אני מרחם עליו. אני חס על התבגרותו הפה מוקדמת, היישר מן הילדות אל הטלוויזיה, הקולנוע והמחשב. אני חס על פחדיו להתבגר. מנות הטלוויזיה שהואבס בהן מגיל אפס לא הותירו מקום לתמימותו של הדור החדש: משחר הווייתו הוא נחשף לרוע, לתוקפנות, לבוגדנות. הוא גורש מגן עדן עוד לפני שחוה אותו ממש. ליבי ליבי עליו.

40

ובה בעת אודה ואתודה, היצורים החדשים הללו משפיעים עלינו: בתקשורת הדיגיטלית, בשיגעון של שמירה על הכושר, בדיאטה, בהתמכרות לאינטרנט, בסגידה ל"תוכניות המציאות" (ריאליטי) ובדברים אחרים. כן, הדור הצעיר משפיע על דור ההורים כי, כתמיד, הדור החדש מעצב את ההווה ואת העתיד, גם אם בין דור האתמול (וההווה) לבין דור המחר מתגלים כל פערי הגוף והנפש, הטבע והתרבות, שמאמר זה ניסה לנסחם בשפה לא אֶס־אֶס־אֶסית.

45

(7) אותוריטה – סמכות

דור ה-Y מפונקים? אולי עצלנים? ממש לא!*מאת **אירה אימרגליק**⁽⁸⁾

אומרים שהם נהנתנים, מפונקים ולא דואגים לעתיד. מתברר שמרבית ילדי דור ה-Y שנולדו בשנות השמונים והתשעים דווקא עובדים לא מעט שעות בשבוע, הם אינם מתכוונים לצאת לפנסייה, ורוצים להמשיך לשפר את המיומנויות המקצועיות שלהם. זה מה שעולה מסקר שערכה חברת מִנְפָּאוֹרָר העולמית (חברת כוח אדם) בקרב 19 אלף צעירים מ-25 מדינות.

5 לא מדובר בדור עצלן. על פי הסקר, 73% מבני דור ה-Y מדווחים שהם עובדים יותר מארבעים שעות בשבוע. 26% מהם עובדים בשתי משרות ויותר. 12% מהם מצהירים שיעבדו גם אחרי גיל 65 או לא יפרשו לעולם. איך זה מסתדר עם דור שרוצה ליהנות מהחיים?

10 הצעירים האלה אינם מתכוונים לצאת לפנסייה כי הם מתכוונים לעסוק במה שאהבה נפשם, וזה לעולם לא נמאס. הם מדברים על הגשמה עצמית ולא על עבודה, וזה שינוי מהותי בהשוואה לדורות שקדמו להם. המטרות שלהם זהות למטרות של הדורות הקודמים – הם רוצים להתפרנס ולהתקדם בקריירה, אולם הדרך שלהם שונה מן הדרך של הדורות הקודמים. הם יעבדו במרץ כל עוד התנאים

החשובים להם מתקיימים. מה הם תנאים אלה? על פי הסקר, חמשת התנאים החשובים ביותר בבחירת מקום עבודה הם בסדר הזה: כסף, ביטחון, חופשות וזמן פנוי, עמיתים נחמדים, גמישות בתנאי העבודה.

15 דור ה-Y, שכבר היום מתחיל להשתלב בדרגי ניהול, עתיד לשנות לחלוטין את תפיסותינו. הם נולדו בתחילת עידן המחשבים וצפו במהפכה הטכנולוגית מתרחשת לנגד עיניהם. הם היו עדים לקריסת רעיונות כמו מדינת רווחה ועבודה מאורגנת, והם בעלי יכולות שלא הכרנו בעבר, כמו אינטליגנצייה רגשית מפותחת ויצירתיות, יכולות אשר כל מקום עבודה מוקיר ומחפש. על מעסיקים בכל העולם

20 "לחשב מסלול מחדש" ולהתאים את מקום העבודה לדרישות של דור זה וליכולותיו. "מדובר בצעירים שיש להם שאיפות, לכן הם חייבים לבחור במה שמעניין אותם, ולא במה שמקובל או במה שההורים שלהם ממליצים", מסבירה יפית כהן, מומחית לניהול קריירה ולקידומה. "ההורים שלנו הכינו אותנו לפני עשרים שנה לשוק התעסוקה של היום, ולא היה להם מושג איזה מקום יתפסו האינטרנט והטכנולוגיה בחיינו. אנחנו מכינים את הילדים שלנו לשוק העבודה שיהיה בעוד עשרים שנה, ואין לנו מושג מה יהיה אז".

25 בהנחה שדור ה-Y מחליף מקומות עבודה יותר מדור הוריו, נראה שנדרש ממנו תהליך הכנה שונה מ-12 שנות לימוד ותואר כזה או אחר. הנה כמה עצות שיעזרו לבני דור ה-Y לתכנן עתיד מקצועי שיש בו גמישות בתעסוקה:

— כדאי לבסס את העתיד המקצועי על מומחיות בתחום מסוים. כשאתם מומחים

בתחומכם אתם יכולים לדרוש יותר ממעסיקכם;

— כדי להימנע מתלות במעסיק וכדי לקדם את עצמכם, מומלץ להמשיך ללמוד כל

30 הזמן ולא להסתפק במקצוע אחד לכל החיים;

— את הניסיון הראשוני כדאי לרכוש בעבודה בחברות גדולות כדי להתכונן

לעצמאות כלכלית בהמשך החיים.

הנתונים החדשים אינם מותירים כל ספק: הדור החדש רוצה קריירה מלאת סיפוק וגיוון שמתקדמת מהר. הם מבקשים כסף, אתגר, קידום, למידה וצמיחה. הם מבקשים איזון בין עבודה לחיים הפרטיים. הם לוקחים יותר חופשות בהשוואה לדורות קודמים כדי לטפל בעצמם ובילדיהם, שומרים על הרווחה

35 שלהם ודורשים הערכה והוקרה. בקיצור, מה שדור ההורים שלנו התנצל עליו – הם אומרים בקול רם.

* מעובד על פי אימרגליק, א' (2016). דור ה-Y מפונקים? אולי עצלנים? ממש לא. **walla**. אוחר ב-23/3/2017.

(8) אירה אימרגליק היא עיתונאית וכתבת ישראלית.

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק. מותר לכתוב משני צדי הדף במחברת הבחינה.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה. אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
- אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה!

<table border="1"> <tr> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td colspan="6">17 סמל שאלון 12</td> </tr> <tr> <td colspan="6">رقم النموذج</td> </tr> <tr> <td colspan="6">שם השאלון ויחידות לימוד</td> </tr> <tr> <td colspan="6">اسم النموذج والوحدات التعليمية</td> </tr> <tr> <td colspan="6">הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון</td> </tr> <tr> <td colspan="6">الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان</td> </tr> </table>							17 סמל שאלון 12						رقم النموذج						שם השאלון ויחידות לימוד						اسم النموذج والوحدات التعليمية						הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון						الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان						<table border="1"> <tr> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td colspan="4">21 מועד 18</td> </tr> <tr> <td colspan="4">موعد</td> </tr> <tr> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> <td style="width: 50px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td colspan="2">37 סמל ב"ס 32</td> <td colspan="2">31 מס' תעודת זהות 23</td> </tr> <tr> <td colspan="2">رقم المدرسة</td> <td colspan="2">رقم الهوية</td> </tr> <tr> <td colspan="4">הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)</td> </tr> <tr> <td colspan="4">الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)</td> </tr> </table>					21 מועד 18				موعد								37 סמל ב"ס 32		31 מס' תעודת זהות 23		رقم المدرسة		رقم الهوية		הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)				الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)				<p>מדבקות לנבחן</p> <p>ملصقة ممتحن</p>
17 סמל שאלון 12																																																																												
رقم النموذج																																																																												
שם השאלון ויחידות לימוד																																																																												
اسم النموذج والوحدات التعليمية																																																																												
הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון																																																																												
الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان																																																																												
21 מועד 18																																																																												
موعد																																																																												
37 סמל ב"ס 32		31 מס' תעודת זהות 23																																																																										
رقم المدرسة		رقم الهوية																																																																										
הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)																																																																												
الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)																																																																												

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף

* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات !

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بالضبط. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أُعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ موادّ مكتوبة أو الحديث. لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان. يجب تسليم كلّ مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب المحافظة على نزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأنّ تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأنّ تفاصيل نموذج الامتحان المعدّ لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة. يُسمح الكتابة على جهتي الصفحة في دفتر الامتحان.
4. للمسوّدة يمكن استعمال صفحات من دفتر الامتحان فقط. يُمنع نزع أو إضافة صفحات. الدفتر الذي يُسلم وهو غير كامل سيثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
5. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
6. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنى لك النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: **חצב־ברק**, אוגוסט 2017
מספר השאלון: 11281
נספח: טקסטים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון — הבנה והבעה — 50 נקודות

פרק א: הבנת הנקרא

פרק ב: כתיבה ממוזגת

חלק שני — לשון — 50 נקודות

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס

פרק ב: תחביר
פרק ג: מערכת הצורות
יש לבחור באחד הפרקים

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

2. לכתיבת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את טקסטים 1-3 שבנספח המצורף, וענה על השאלות בפרקים שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

פרק א: הבנת הנקרא (26 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-3.

1. שלושת הטקסטים מציגים גורמים שהביאו לעיצובו של דור ה־Y.

א. על פי שלושת הטקסטים, מהו הגורם המרכזי שהביא לעיצובו של דור ה־Y? (3 נקודות)

ב. בטקסט 2 עפרת מזכיר גורם נוסף שהביא לעיצובו של דור ה־Y, מלבד הגורם שצינת בסעיף א.

מהו הגורם, ומהי השפעתו על עיצוב דור ה־Y? (4 נקודות)

ג. על אף הדמיון בין תוכן טקסט 1 לתוכן טקסט 2 יש הבדל ביניהם בנימת הדברים.

מהי הנימה הבולטת בטקסט 2? הבא מטקסט 2 שתי הוכחות לדבריך. (5 נקודות)

2. הכותרת של טקסט 1 היא "מחוברים 24/7 — ילידים דיגיטליים".

אחת ההגדרות ל"יליד", על פי מילון אבן-שושן, היא "מי שנולד במקום מסוים, בן מקום כלשהו, להבדיל ממהגרים וממתיישבים חדשים".

על פי ההגדרה הזאת ועל פי טקסט 1, הסבר את משמעות הצירוף "ילידים דיגיטליים" שבכותרת טקסט 1.

התייחס לדור ה־Y בהשוואה לדור ההורים.

(5 נקודות)

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

3. בשורות 28-29 בטקסט 1 כתוב: "המכשיר הדמוקרטי ביותר בתולדות המין האנושי שולל מאיתנו חירות בסיסית – החירות לשקט ולשלווה".

א. על סמך מאמר 1, הסבר באיזה מובן הטלפון הנייד הוא מכשיר דמוקרטי. (4 נקודות)

ב. אלמוג ואלמוג טוענים שהטלפון הנייד שולל מאיתנו את החירות לשקט ולשלווה. בעקבות דברים אלה, האם היית מעדיף לחיות בתקופה שלפני המצאת הטלפון החכם או בתקופה שלאחר המצאתו?

הסבר את דבריך, והדגם אותם.

(5 נקודות)

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס – חובה (10 נקודות)

ענה על שאלות 5-6.

5. א. לפניך קטע, ובו מספרים מודגשים. כתוב את המספרים המודגשים במילים.

סקר שפורסם ב-3 _____ בנובמבר 2016 ונערך בקרב
 19,000 _____ צעירות וצעירים בכמה
 מדינות מלמד כי $\frac{2}{3}$ _____ מן הצעירות והצעירים
 מעוניינים בעצמאות תעסוקתית.

ב. במשפטים שלפניך הקף את הצורה הנכונה מבין המילים המודגשות.

(1) על פי סקר שנערך בשנה שעברה, הכנסתם הממוצעת של צעירות וצעירים בישראל היא ששת אלפים שְׂמוֹנֶה מְאוֹת / שְׂמוֹנֶה מְאוֹת שמונים ושמונה שקלים בחודש.

(2) הסקר פורסם בחֲמִשָּׁה / בחֲמִשָּׁה עיתונים שונים.

6. א. במשפטים שלפניך הקף את הצורה הנכונה של מילות היחס המודגשות.

(1) בני דור ה-Y טוענים כלפי הוריהם: "איננו כְּמוֹכֶם / כְּמוֹכֶם. אנו דורשים איזון בין העבודה ובין החיים הפרטיים".

(2) צעירים רבים אינם רוויים נחת ממעסיקיהם, אך מתייחסים אֵלֵיהֶם / אֵלֵיהֶם בכבוד.

ב. במשפטים שלפניך הטה את מילת היחס הנתונה על פי ההקשר במשפט.

(1) המכשירים הניידים הם כל עולמם של הצעירים, ו _____ הצעירים חסרי ביטחון עצמי. (בלעדי)

(2) מומחית לניהול קריירה ולקידומה פנתה לצעירים שהשתתפו ביריד תעסוקה: "הכינו _____ לשוק התעסוקה של היום בלי להכיר את הטכנולוגיה המודרנית". (את)

(3) עובדת באגף כוח אדם בחברה גדולה פנתה למנהלים שלה: "אני מבקשת _____ להתחשב ברצונותיהם של העובדים הצעירים". (מן)

: لا تكتب في هذه المنطقة

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
 בחר בפרק שלמדת: בפרק ב – תחביר **או** בפרק ג – מערכת הצורות.
 בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות.

ענה על ארבע מן השאלות 7-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

7. לפניך ארבעה משפטי שאלה I-IV. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. היכן מבליים הצעירים והצעירות של היום בשעות הפנאי שלהם?

II. ממה חוששים מעסיקים המתנגדים להעסקת צעירי דור ה-Y?

III. איפה האיידאולוגיה של בני דור ה-Y?

IV. איזה רושם מותירים צעירי דור ה-Y על חברתנו?

א. בכל אחד מן המשפטים ציין מעל מילת השאלה את תפקידה התחבירי.

ב. (1) אחד ממשפטי השאלה הוא משפט מורכב. הקף את מספרו.

(2) תחם את הפסוקית במשפט שהקפת, וציין את תפקידה התחבירי.

ג. כתוב את משפט II במבנה של משפט ייחוד: הפוך את הלוואי שבו לחלק ייחוד.

ד. לפניך משפט שאלה, ואליו מצורפת תשובה. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

האם דור ה-Y יוכל לשנות את השיטה ולהוביל מהפכה חברתית? ספק.

(1) כתוב את השאלה והתשובה במשפט חיווי אחד מורכב.

(2) תחם את הפסוקית במשפט שכתבת.

(3) מהו היתרון של הניסוח המקורי מבחינה רטורית?

لا تكتب في هذه المنطقة

8. א. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. עובדים צעירים רבים יכלו לדרוש ממעסיקיהם תנאים טובים יותר, אילו התמחו בתחום מסוים.

II. הצעירים מנצלים מגוון רחב של תוכנות בטלפון הנייד, ואילו הוריהם והורי הוריהם מסתפקים לרוב

בשיחות טלפון בלבד. _____.

III. דור ה־Y אינו דור של מפונקים, כי אם של חרוצים. _____.

(1) ציין בקו שליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

- אם המשפט מורכב, תחם בו את הפסוקית, וציין את תפקידה התחבירי.
- אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר), הקף את מילת החיבור.

(2) בשניים מן המשפטים יש חלק כולל.

העתק מכל משפט את החלק הכולל, וציין את תפקידו התחבירי.

החלק הכולל: _____

התפקיד התחבירי של החלק הכולל: _____

החלק הכולל: _____

התפקיד התחבירי של החלק הכולל: _____

(3) כתוב מחדש את משפט I: המר את מילת הקישור "אילו" במילה "אם".

(4) כתוב מחדש את משפט III בלי המבנה "אין ... כי אם...", ושמור על משמעותו המקורית של המשפט (השתמש במילה "ולא").

ב. לפניך משפט.

אנחנו מכשירים את הילדים שלנו לשוק העבודה העתידי, ואין לנו מושג מה יהיה אז.

המר את וי"ו החיבור שבין שני חלקי המשפט במילת קישור אחרת (מילת חיבור או מילת שעבוד)

שתבטא את הקשר הלווי שבין שני חלקי המשפט.

מילת הקישור: _____

לא לכתוב באזור זה. لا تكتب في هذه المنطقة.

9. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם שם פועל. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. הצורך של הצעירים לספק לעצמם מידע כל הזמן גורם למחסור קבוע במנוחה.

II. כאשר אפשר לשוחח עם קבוצה גדולה של שותפי רשת, השיחה פנים אל פנים נעשית משעממת.

III. הצעירים בימינו מסוגלים לראות את העולם רק בכלים דיגיטליים כמו מצלמה, רשתות חברתיות

ויישמונים בטלפון.

א. (1) בשניים מן המשפטים שם הפועל פותח פסוקית מצומצמת.

בכל אחד ממשפטים אלה תחם את הפסוקית המצומצמת, וציין את תפקידה התחבירי.

(2) קבע את תפקיד שם הפועל במשפט שבו אין פסוקית מצומצמת.

ב. לפניך ארבעה תפקידים תחביריים. רק לשלושה מהם יש דוגמה במשפטים III-I שבראש השאלה.

העתק מן המשפטים דוגמה אחת לכל אחד משלושת התפקידים התחביריים.

אוגד _____

תמורה כוללת _____

הסגר _____

מושא _____

ג. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

— הורי דור ה-Y מצאו דרכים להתמודד עם קשיי הטכנולוגיה הדיגיטלית.

— דפוסי ההתנהגות של בני דור ה-Y מצאו חן בעיני כותבת המאמר.

(1) הקף את הנשוא בכל אחד משני המשפטים.

(2) שני הנשואים שונים זה מזה.

הסבר במה.

لا تكتب في هذه المنطقة

10. א. לפניך ארבעה משפטים מורכבים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. מי שנולד בשנות השמונים של המאה העשרים, נמנה עם דור ה-Y.

II. מה שדור ההורים שלנו התנצל עליו, בני דור ה-Y אומרים בקול רם.

III. התברר שבני דור ה-Y עובדים שעות רבות בשבוע.

IV. ממחקר עולה שבני דור ה-Y יכולים לשפר את מיומנותיהם המקצועיות.

(1) איזה משפט יוצא דופן מבחינת התפקיד התחבירי של הפסוקית שבו? הקף את מספרו.

(2) כתוב את התפקיד התחבירי של הפסוקית במשפט היוצא דופן. _____

(3) מהו התפקיד התחבירי המשותף לפסוקיות בשלושת המשפטים האחרים? _____

ב. לפניך קטע מעובד מכתבה שהתפרסמה ב"אקונומיסט" ב-31/3/2016. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

(1) לפי אריק פיש, מחבר הספר "בני דור המילניום של סין", בני דור זה נאחזים בכל הזדמנות שנקרית להם

בחיים. (2) רבים סבורים שדור זה נתון במשבר, ואילו אחרים סבורים שצעירי דור זה ייטיבו להסתגל

לאתגרים הצפויים להם בעולם משתנה. (3) "כשבני דור המילניום ישלטו בעולם, החברה תתנהל טוב יותר",

טוען עיתונאי צעיר ממלזיה. (4) עוד הוא הוסיף שכשבני דור המילניום ישלטו בעולם, הוא גם יהיה ירוק

יותר.

(1) בקטע יש שלוש דרכי מסירה. ציין את דרך המסירה בכל אחד מן המשפטים.

משפט 1: _____

משפט 2: _____

משפט 3: _____

משפט 4: _____

(2) ציין את מספר המשפט שדרך המסירה בו היא המדויקת ביותר. _____

(3) נמק את קביעתך. _____

(4) בחר באחד המשפטים, וכתוב אותו בדרך מסירה השונה מן הדרך שבה הוא כתוב. _____

لا تكتب في هذه المنطقة

11. א. לפניך חמישה משפטים, ובהם שיבושי לשון בתחום התחביר. קרא אותם, והשלם את הטבלה שאחריהם.

- I. דור ה-Y מתחיל להשתלב בדרגי ובתפקידי ניהול.
- II. השתתפותם של בני דור ה-Y ברשתות החברתיות הן תופעה נפוצה.
- III. חברויות שמקורם ברשתות חברתיות נעשו שכיחות.
- IV. ניסיונותיהם של הורי דור ה-Y לפקח ולהגביל את הפעילות המקוונת של ילדיהם עולים בתוהו.
- V. בני דור ה-Y יוכלו לחולל שינוי רק במידה ויתפסו עמדות מפתח בשלטון.

השלם את הטבלה שלפניך: **העתק** מן הקטע שלושה שיבושים בתחום התחביר. לכל שיבוש שהעתקת **הסבר** מהו השיבוש, ו**כתוב** את הנוסח התקין שלו.

הנוסח התקין	הסבר	השיבוש	
			1
			2
			3

ב. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

— מינוי המנהל עורר מחאה.

— החלטת המנהלת עוררה מחאה.

(1) הקף את המשפט שיש בו דר־משמעות.

(2) נסח את המשפט הדר־משמעי בשני משפטים שכל אחד מהם יבטא משמעות אחת.

משפט 1:

משפט 2:

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות.

ענה על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

12. א. לפניך קטע, ובו פעלים מודגשים. קרא אותו, והשלם את הטבלה שאחריו.

אני מתבונן בבני דור ה-Y, ואני **כָּמֶה** לאמצעם אל ליבי. אני **חָס** על התבגרותם הכה מוקדמת. אני מביט בהם, אך מבטם נעוץ במסכי המחשב והטלפון: הם **מִיטִיבִים** לנצל את המכשירים הדיגיטליים. מנות הטלוויזיה שדור זה ה**אָבֵס** בהן מגיל אפס לא ה**וֹתִירוּ** מקום לתמימותם של בני דור זה: הם **גִּרְשׁוּ** מגן עדן עוד בטרם **חָווּ** אותו ממש.

לפניך טבלה, ובה הפעלים המודגשים בקטע. כתוב את ה**שורש** ואת ה**בניין** של כל אחד מן הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין
כָּמֶה		
חָס		
מִיטִיבִים		
הָאָבֵס		
הוֹתִירוּ		
גִּרְשׁוּ		
חָווּ		

(שים לב: סעיף ב של השאלה בעמוד הבא.)

لا تكتب في هذه المنطقة ! لا تكتب في هذه المنطقة ! لا تكتب في هذه المنطقة !

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגש פועל. קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- השימוש בטלפון החכם **מְתָאִים** כיום לכל אדם.
 - צעירים רבים **מְמַרְים** את פי הוריהם.
 - הורי דור ה-Y **מְרַשְׁים** לילדיהם לבלות שעות רבות מול המסך.
 - דור ההורים **מְפַנְים** אט־אט את יתרונות הטכנולוגיה הדיגיטלית.
- (1) מיין את הפעלים המודגשים לשתי גזרות, על פי ההקשר של כל אחד מן הפעלים במשפט. רשום בראש כל עמודה את שם הגזרה.

_____ הגזרה: _____	_____ הגזרה: _____

- (2) בהקשרים אחרים אפשר לנתח שניים מן הפעלים שבסעיף ב בדרך נוספת. בחר אחד משני הפעלים האלה, הצע דרך אחרת לניתוחו (שורש, בניין, זמן, גוף), ושבץ אותו במשפט משלך.

لا تكتب في هذه المنطقة

13. א. לפניך קטע, ובו חמישה זוגות של מילים מודגשות. קרא את הקטע, וענה על הסעיפים שאחריו.

מבוגרים רבים טוענים שבני דור ה-Y אשר **גוֹדְלִים / גְּדֻלִים** בעולם ממוחשב, הם עצלנים. אולם מחקרים מראים שטענה זו **מְפַרְקֶת / מְפַרְכֶת**. על פי מחקרים אלה, דור ה-Y דווקא **מְבִין / מְבִין** היטב את המציאות. הצעירים יודעים שאם הם רוצים לממש את שאיפותיהם ו**לְכַלְכֵּל / לְכַלְכֵּל** את עצמם, עליהם להיות מוכנים למאמץ ולעבודה קשה.

כמו כן עובדים צעירים בני דור זה מכירים ביכולותיהם, מְאִזְנִים בין החיים הפרטיים ובין העבודה שלהם ומיטיבים **לְבִטָּא / לְבִטָּוֶת** את דרישותיהם מן המעסיקים.

(1) **הקף** בכל זוג את צורת הפועל התקינה.

(2) בחר **שתיים** מן הצורות שהקפת, והסבר מדוע קבעת שהגייתן נכונה.

ב. לפניך משפט, ובו שלוש מילים מודגשות. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

הטלפון הסלולרי עוזר לבני דור ה-Y **לְהִתְמַקֵּם** במרחב באמצעות **מְפּוֹי** ממוחשב, ומסייע להם **לְתַקְּשֵׁר** עם העולם.

(1) הקף את המילה המודגשת היוצאת דופן מבחינת **דרך ההיווצרות** של השורש.

(2) הסבר את דרך **ההיווצרות** של **השורש** במילה היוצאת דופן.

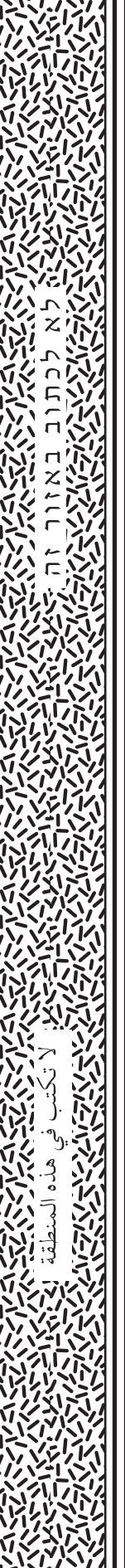
(3) הסבר את דרך **ההיווצרות** של השורש **באחת** משתי המילים האחרות.

ג. "הטוויטר כמו הומצא לצורך **נְכוּתָם**".

(1) מהו שורש המילה "נְכוּתָם"?

(2) כתוב שם נוסף הגזור משורש זה.

(3) כתוב פועל בבניין **הפעיל** הגזור משורש זה.

14. א. לפניך ארבעה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- הִקַּף את בית הספר בריצה קלה.
- הָאֵט את נסיעתך סמוך למעבר חצייה.
- הִדַּק את חגורת הבטיחות לפני הנסיעה.
- הִמַּר את הצפייה בטלוויזיה בפעילות ספורט.

(1) הִקַּף את הפועל היוצא דופן מבחינת הַבְּנִיין.

(2) מהו הַבְּנִיין של פועל זה? _____

(3) מהו הַבְּנִיין המשותף לשאר הפעלים? _____

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם יש פועל מודגש.

- הנער שוֹחַח עם חברו לכיתה.
 - נבחרת הכדורגל הַשִּׁיגָה תוצאות טובות במשחקי ליגת האלופות.
 - דור ההורים מְתַמּוּדֵד עם קשיי הסתגלות לטכנולוגיה הדיגיטלית.
 - קליטת שידורי הרדיו הַשְּׁתַבְּשָׁה בשל מזג האוויר.
- ליד כל פועל, כתוב פועל מן הפעלים המודגשים שבסעיף א, שהוא באותה הגזרה.

שוֹחַח _____

הַשִּׁיגָה _____

מְתַמּוּדֵד _____

הַשְּׁתַבְּשָׁה _____

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא.)

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

ג. לפניך רשימת צירופים. בכל צירוף יש מילה שבה האות תי"ו מודגשת.

הַיָּד (בלתי מוגבל), הַנּוֹפֵעָה (שכיחה), הַשְּׁתַּנּוֹת (הדור),

הַמְנַעוֹת (מן החיים האמיתיים), אֵיוֹת (מילים), הַנְּאִי (עבודה),

הַתְּכַנּוֹת (מחשב), הַתְּסַמְיָנִים (למחלה), הַתְּלוֹת (במסכים)

(1) לפניך טבלה. מיין בטבלה את המילים על פי סוג התי"ו שבהן.

תי"ו שורשית בלבד	תי"ו מוספית בלבד	תי"ו שורשית ותי"ו מוספית

(2) העתק מרשימת המילים בתחילת **סעיף ג** את המילים שהן שמות פעולה, וכתוב את ה**בניין** של כל אחת מהן.

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

15. א. לפניך קטע. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

דור ה-Y הוא הדור הראשון שנולד בעולם **ממוחשב**. מתחילת מהפכת המחשב **האישי** בני דור ה-Y היו החלוצים בשימוש בכלים הדיגיטליים: מחשב, אפליקציות בטלפון **הסלולרי** ועוד.

הפיתוח **הטכנולוגי המהיר** השפיע מאוד על דרך החשיבה ועל סגנון החיים של בני דור ה-Y, אך הייתה לו השפעה קטנה על בני דורות קודמים. העולם הדיגיטלי יצר **פערי תרבותי** בין צעירי דור ה-Y לבין הוריהם והורי הוריהם. הנה כי כן בשעה שצעירים אלה פיתחו ידע **נרחב** בתוכנות חדשות, הוריהם ומוריהם דשדשו מאחור. עם זאת הרשת יצרה מוקד עניין **משותף** לבני דור ה-Y ולהוריהם.

- (1) מהו חלק הדיבור המשותף לכל המילים המודגשות בקטע? _____
- (2) מייך בטבלה את המילים המודגשות בקטע, על פי דרך התצורה שלהן.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

- (3) אפשר לחלק את הקבוצה של **בסיס וצורן סופי** חלוקה משנית. מייך את המילים בקבוצה זו לשתי קבוצות. כתוב שם לכל קבוצת משנה.

בסיס וצורן סופי	
קבוצה א: _____	קבוצה ב: _____

(שים לב: סעיף ב של השאלה בעמוד הבא.)

لا تكتب في هذه المنطقة

ב. לפניך משפט, ובו מילים מודגשות. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

יכולתם המקצועית.

(1) שתי המילים "יכולתם" ו"מקצועית" מסתיימות בצורן סופי.

מהו סוג הצורן הסופי המשותף לשתי המילים האלה? **הקף** את התשובה הנכונה.

צורן גזירה

צורן נטייה

(2) כתוב ליד כל מילה את משמעות הצורן הסופי שלה.

יכולתם: _____

מקצועית: _____

(3) לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. ה**קְרִיאָה** של בני הנוער מסתכמת במסרונים קצרים.

II. הכתובת על החרס שנתגלה בחפירות אינה **קְרִיאָה** בגלל פגעי הזמן.

• באיזה משפט יש במילה "קריאה" צורן נטייה? _____

• ציין את המשקל של המילה "קריאה" בכל אחד מן המשפטים.

_____ המשקל של "קריאה" במשפט I:

_____ המשקל של "קריאה" במשפט II:

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

16. האקדמיה ללשון העברית פנתה לציבור התלמידים והזמינה אותו להמציא חלופה לצעצוע ששמו הלוועזי "ספינר".

א. לפניך כמה מן ההצעות לחלופה למילה "ספינר":

סבֶּסֶבֶת, חוגֶגֶת, חגוֹדֶל, סחֶרֶירוֹן, משֶׁחֶג, מֶסֶבֶב

לפניך טבלה. מייין בה את ההצעות לקבוצות, לפי דרך התצורה שלהן, וכתוב את דרך התצורה של כל קבוצה.

דרך התצורה: _____	דרך התצורה: _____	דרך התצורה: _____

ב. (1) בחר מן הטבלה שני שמות שדרך תצורתם שונה זו מזו, והסבר את שיקול הדעת בקביעתם. התייחס לשורשים, למשקלים, לבסיסים ולצורנים.

(2) תלמידים רבים טוענים שהספינר אינו רק לצורכי משחק, והיו אף שהציעו לקרוא לו מַרְגִיעוֹן. מה ההבדל בין "מרגיעון" ובין "סחרירון" מבחינת המשמעות?

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא.)

لا تكتب في هذه المنطقة

لا לכתוב באזור זה

ג. לפניך חמישה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- הנחתי את ה**מְגֵבֶת** לייבוש על כיסא במרפסת.
 - **מִתְנַת** היא כאב בשרירי המותניים המורגש לרוב רק בצד אחד של הגוף.
 - בבית שכני הותקנה **כִּסְפֵּת** שמופעלת בטביעת אצבע.
 - כדאי להביא **מִחְצָלֶת** לטיולים.
 - אפשר לקנות **מְצָקֶת** מנירוסטה בחנות כלי בית.
- (1) **הקף** את שלוש המילים שהמשקל שלהן משותף.
- (2) מהו המשקל המשותף לשלוש המילים שהקפת? _____
- (3) מהי המשמעות של משקל זה? _____
- (4) ציין את הגזרה של כל אחת מן המילים שהקפת.

(5) מהו המשקל של שתי המילים האחרות? _____

(6) מהי משמעות המשקל בכל אחת משתי המילים האלה?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

لا تكتب في هذه المنطقة
لا تكتب في هذه المنطقة

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.

בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي الجِروَت أيضًا.

بالتجّاح، مجلس الطّلاب والشّبيبة القطريّ"